

1342b

Aritmetică în Z_n : $(Z_n, +, \cdot)$ inel comutativ

$(Z_n, +)$ grup comutativ

$\cdot (Z_n - \{0\}, \cdot)$ monoid
↳ nu orice element este inversabil

Ex: $(Z_7, +, \cdot)$

$$\begin{aligned} 2+3=5 & \Rightarrow 16+17=12 \Rightarrow 23+3=5 \text{ etc (in } Z_7) \\ 2 = \{7k+2 \mid k \in \mathbb{Z}\} & = \{2, 9, 16, 23, \dots\} \quad \text{modulo 7} \\ 3 = \{7k+3 \mid k \in \mathbb{Z}\} & = \{3, 10, 17, 24, \dots\} \\ 5 = \{7k+5 \mid k \in \mathbb{Z}\} & = \{5, 12, 19, 26, \dots\} \end{aligned}$$

$$Z_7 = \{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6\} \rightarrow \text{reprezentanți}$$

0 = element neutru la + $\Rightarrow x+0=x, \forall x \in Z_7$

Notă: $-x$ simetricul (inverseul) lui x față de $+$
 $-x$ se mai numește opozit al lui x .

Def: $-x = y \Leftrightarrow y+x=0$

$$-2=y \Leftrightarrow y+2=0=\{7k \mid k \in \mathbb{Z}\} \Rightarrow y=5$$

$$\text{Obs: } \frac{-2=0-2=7-2=14-2=\dots}{0 \text{ este multiplu de 7}}$$

$$\text{Înmulțirea: } 2 \cdot 3 = 6 \Leftrightarrow 9 \cdot 2k = 13 \Leftrightarrow 16 \cdot 10 = 34 \text{ etc}$$

Def: x^{-1} = simetricul lui x față de \cdot = invers

Obs: $(Z_n, +, \cdot)$ inel $\Rightarrow x^{-1}$ nu există pentru orice x .

Def: $U(Z_n) = \{x \in Z_n \mid \text{există } x^{-1}\}$ = unități

Teorema: x este unitate în $Z_n \Leftrightarrow \text{cmmdc}(x, n) = 1$

$$\Rightarrow U(Z_n) = \{x \in Z_n \mid \text{cmmdc}(x, n) = 1\}$$

Obs: Dacă n este număr prim $\Rightarrow U(Z_n) = Z_n - \{0\} = Z_n^*$

Cum călăzesc x^{-1} ?

Ex: În Z_7 , $U(Z_7) = Z_7^*$ și nu este prim.

$$\begin{aligned} 2^{-1} &= y \Leftrightarrow 2y = 1 \in \text{el. neutru la } \cdot \\ y &= 4 \text{ și că } 2 \cdot 4 = 8 = 1. \end{aligned}$$

Ecuatii de gradul I

$$1) 5x+2=1 \text{ în } Z_7 = \{0, 1, \dots, 6\}$$

$$5x = 1-2 = -1 = 6 \quad | \cdot 5^{-1} = 3$$

$$3 \cdot 5 \cdot x = 6 \cdot 3 \quad | \cdot 3^{-1} = 3 \text{ este multiplu} \\ x = 18 = 4$$

$$2) 3x+1=7 \text{ în } Z_9 = \{0, 1, 2, \dots, 8\}$$

$$3x = 7-1 = 6 \quad | \cdot 3^{-1} \text{ NU EXISTĂ IN } Z_9 \text{ și că cmmdc}(3, 9) = 3 \neq 1$$

Razonare prin încercări:

$$\begin{aligned} x=0: \text{NU}; x=1: \text{OK}; x=2: \text{OK}; x=3: \text{NU}; x=4: \text{NU}; x=5: \text{OK}; \\ x=6: \text{NU}; x=7: \text{NU}; x=8: \text{OK} \end{aligned}$$

Ecuatii de gradul II

$$\text{Ex: } 2x^2 - 5x + 1 = 0 \text{ în } Z_7 = \{0, 1, \dots, 6\}$$

$$\Delta = (-5)^2 - 4 \cdot 1 \cdot 2 = 25 - 8 = 17 - 3$$

Există $\sqrt{\Delta}$?

$$\sqrt{13} = y \Leftrightarrow \Delta = y^2$$

Există $\sqrt{13}$ în $Z_7 \Leftrightarrow$ există $a \in Z_7$ astfel încât $a^2 = 13$.

$$\begin{array}{c|cccccc} a & 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 \\ \hline a^2 & 0 & 1 & 4 & 2 & 2 & 4 & 1 \end{array} \text{ in } \mathbb{Z}_2$$

\Rightarrow nu există $\sqrt{3}$ in $\mathbb{Z}_2 \Rightarrow$ e.c. nu are soluții in \mathbb{Z}_2 !

Ex: $x^2 - 5x + 6 = 0$ in \mathbb{Z}_{11} , $\Delta = 25 - 24 = 1$

Există $\sqrt{1}$ in \mathbb{Z}_{11} ? $\begin{array}{c|ccccccccc} a & 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 & 8 \\ \hline a^2 & 0 & 1 & 4 & 9 & 5 & 3 & 3 & 5 & 9 & 1 \end{array} \sqrt{10}$

$\Rightarrow \sqrt{1} \in \{1, 10\}$ dar $10 \equiv -1$

Aleg $\sqrt{1} = 1$: $x_1 = (5+1) \cdot 2^{-1} = 6 \cdot 6 = 36 \equiv 3$
 $x_2 = (5-1) \cdot 2^{-1} = 4 \cdot 6 = 24 \equiv 2$

Dacă devinim in $\sqrt{1} = 10$: $x_1 = (5+10) \cdot 2^{-1} = 15 \cdot 6 = 90 \equiv 2$
 $x_2 = (5-10) \cdot 2^{-1} = (-5) \cdot 6 = 6 \cdot 6 = 36 \equiv 3$

Ex: $3x^2 + x + 4 = 2$ in \mathbb{Z}_8

$$\begin{array}{l} 3x^2 + x + 2 = 0 \\ \Delta = 1 - 4 \cdot 2 \cdot 3 = 1 - 24 = -23 = -16 - 7 = -7 \equiv 1 \end{array}$$

$\sqrt{1}$ in \mathbb{Z}_8 și 1 sau -7

$x_1 = (-1+1) \cdot (2 \cdot 3)^{-1} \equiv 1 \cdot 1 \cdot 3^{-1} \equiv 1 \cdot 3 \equiv 3$ Nu există in \mathbb{Z}_8 (cumulic $(6, 8) = 2$)

\Rightarrow e.c. nu are soluții.

Sisteme liniare (2x2)

! Dacă det matricei sistemului nu este element inversabil
 \Rightarrow rezolv prin incerti.

Altfel, aplic reducere sau substituție.

Ex: $\begin{cases} 2x + 3y = 2 \\ x - 5y = 2 \end{cases}$ in \mathbb{Z}_7 $U(\mathbb{Z}_7) = \mathbb{Z}_7^2$

$A = \begin{pmatrix} 2 & 3 \\ 1 & -5 \end{pmatrix}$ $\det A = -10 - 3 = -13 \equiv 6 \equiv 1$ ok

Reducere: $\begin{cases} 2x + 3y = 1 \\ x - 5y = 2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2x + 3y = 1 \\ 2x - 10y = 4 \end{cases} \begin{matrix} (1) \\ (-) \end{matrix}$

$\begin{aligned} x - 5 \cdot 3 &\equiv 2 \\ x &\equiv 2 + 15 \equiv 17 \equiv 3 \end{aligned}$

$\begin{aligned} 13y &\equiv -3 \Rightarrow 6y \equiv 4 \Rightarrow \\ y &\equiv 4 \cdot 6^{-1} \equiv 4 \cdot 4 \equiv 16 \equiv 2 \end{aligned}$

Substituție: $\begin{cases} 2x + 3y = 1 \\ x - 5y = 2 \Rightarrow x = 2 + 5y \end{cases} \Rightarrow 2(2 + 5y) + 3y = 1$

$\begin{aligned} 4 + 10y + 3y &\equiv 1 \\ 13y &\equiv -3 \Rightarrow y \equiv 3 \end{aligned}$

Invers matricial

In \mathbb{R} , M este inversabil $\Leftrightarrow \det M \neq 0$

In \mathbb{Z}_n , M este inversabil $\Leftrightarrow \det M \in U(\mathbb{Z}_n)$

Ex: $A = \begin{pmatrix} 2 & 3 \\ 0 & 5 \end{pmatrix} \in U_2(\mathbb{Z}_7)$ $A^{-1} = ?$ dacă există

$\det A = 10 - 3 \in U(\mathbb{Z}_7) \Rightarrow$ există A^{-1}

$A \rightarrow A^* = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 3 & 5 \end{pmatrix} \rightarrow A^* = \begin{pmatrix} 5 & -3 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$ (-1) linie + col

$A^{-1} = (\det A)^{-1} \cdot A^* = 3^{-1} \cdot A^* = 5 \cdot \begin{pmatrix} 5 & -3 \\ 0 & 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 25 & -15 \\ 0 & 10 \end{pmatrix}$

$A^{-1} = \begin{pmatrix} 4 & 6 \\ 0 & 3 \end{pmatrix}$

Verificare: $A \cdot A^{-1} = I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$

Cifruri elementare

Setup:

Setup:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
O	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
W	X	Y	Z	—	.	?				
22	23	24	25	26	27	28				

Alfabetul englezesc conduce la $\mathbb{Z}_{26} = \{0, 1, 2, \dots, 25\}$

DAR 26 nu este nr prim \Rightarrow

$U(\mathbb{Z}_{26}) \subsetneq \mathbb{Z}_{26}^*$ (există elemente/litere neinversabile/indecifrabile)

Completăm alfabetul la \mathbb{Z}_{29} , 29 prim $\Rightarrow U(\mathbb{Z}_{29}) = \mathbb{Z}_{29}^*$.

Cifrul Caesar (flux = stream cipher)

Ecuție de criptare: $\text{text} + \text{cheie} = \text{cod}$ (mesaj $\xrightarrow{\text{key}} \text{cod}$)

Ecuție de decriptare: $\text{cod} - \text{cheie} = \text{text}$ ($c - k = m$)

Exemplu: mesaj: "Salut"; cheie: 17

Criptarea: $[S, A, L, U, T] \rightarrow [18, 0, 11, 20, 19] \xrightarrow{+17}$

$\rightarrow [35, 17, 28, 37, 36] \xrightarrow{\text{mod } 29} [6, 17, 28, 8, 7]$

$\rightarrow G R ? i H$

SALUT $\xrightarrow{+17} G R ? i H$ (Caesar)

Decriptarea : GR?IH $\rightarrow [6, 17, 28, 8, 7] \xrightarrow[-K]{-17} \rightarrow$

$\rightarrow [-11, 0, 11, -9, -10] \xrightarrow[\text{mod } 29]{} [18, 0, 11, 20, 19]$

$\rightarrow \text{SALUT}$

Variatie : Caesar pe blocuri

a) fără padding

b) cu padding random

a) Împart mesajul în blocuri de lungime b (data) și folosesc
cîte o cheie pt fiecare bloc.

Ex: mesaj: TOAMNA , bloc: 4

$\Rightarrow b_1 : \text{TOAM} , b_2 : \text{NA}$

chei: $K_1 = 15 ; K_2 = 6$

Criptarea : Blocul 1 : $[T, O, A, M] \rightarrow [19, 14, 0, 12] \xrightarrow[+15]{+K_1} \rightarrow$

$\rightarrow [34, 29, 15, 27] \xrightarrow[\text{mod } 29]{} [5, 0, 15, 27] \rightarrow [F, A, P, .]$

Blocul 2 : $[N, A] \rightarrow [13, 0] \xrightarrow[+6]{+K_2} [19, 6] \rightarrow [T, G]$

TOAMNA $\rightarrow FAP.TG$ (Caesar, 2 blocuri)

b) Cu padding random : toate blocurile vor avea aceeași lungime

Ex: mesaj: CAIET , blocuri de lungime 4

$b_1 : \text{CAIE} \Rightarrow K_1 = 7$

- b_1 : CAIE $\Rightarrow K_1 = 7$
 b_2 : TMZ? $\Rightarrow K_2 = 10$ etc.

Obs 1: Dacă 2 car. identice se găsesc în blocuri diferite
 \Rightarrow ele se vor codifica diferit \Rightarrow securitate ++

Obs 2: Nu putem elimina padding-ul fără a ști mesajul initial.

Cifrul afin

Varianta flux:

Ec. de criptare : $\text{text} \cdot \text{cheie}_1 + \text{cheie}_2 = \text{cod}$
 $m \cdot K_1 + K_2 = c$

Ec. de decriptare : $(c - K_2) \cdot K_1^{-1} = m$

Ex: $m = A2i$; $K_1 = 5$; $K_2 = 6$

$$[A, 2, i] \rightarrow [0, 25, 8] \xrightarrow[\cdot 5+6]{\cdot K_1+K_2} [6, 131, 66] \rightarrow$$

$$\xrightarrow{\text{mod } 29} [6, 15, 17] \rightarrow [G, P, R]$$

A2i \rightarrow GPR (afin, flux)

$$\text{Decriptarea : } [G, P, R] \rightarrow [6, 15, 17] \xrightarrow[-6 \cdot 5^{-1}]{-K_2 \cdot K_1^{-1}} [0, 54, 66] \xrightarrow{\text{mod } 29}$$

$$-6 \cdot 5^{-1} \text{ in } \mathbb{Z}_{29} = 6$$

$$\rightarrow [0, 25, 8] \rightarrow A2i$$

2) Varianta pe blocuri cu/fără padding

! cite 2 chei / bloc.

Ex. mesaj: CARTE, blocuri de lungime 3

Ex: mesaj: CARTE, blouri de lungime 3

$$\begin{array}{l} b_1 : \text{CAR} \quad K_1 = 3 \quad K_2 = 5 \\ b_2 : \text{TE} \quad K_3 = 6 \quad K_4 = 8 \end{array}$$

$$\text{Bloacă 1: } [C, A, R] \rightarrow [2, 0, 17] \xrightarrow[\cdot 3+5]{\cdot K_1+K_2} [11, 5, 56] \xrightarrow{\text{mod } 29} [11, 5, 27]$$

$\rightarrow \overline{LF}.$

$$\text{Bloacă 2: } [T, E, \omega] \rightarrow [19, 4, 26] \xrightarrow[\cdot 6+8]{\cdot K_3+K_4} [122, 32, 164]$$

$$\xrightarrow{\text{mod } 29} [6, 3, 19] \rightarrow GDT$$

$$\text{CARTE} \rightarrow \overline{LF}, \overline{GDT}$$

Cifrul Hill

Flux: Ecuatia de criptare: cheie · mesaj = cod, unde
cheie este matrice
mesaj, cod = vectori

$$\text{Ec. de decriptare: mesaj} = \text{cheie}^{-1} \cdot \text{cod}$$

$$\text{Ex: Mesaj: Joi} \rightarrow \begin{pmatrix} 7 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \rightarrow \begin{pmatrix} 9 \\ 14 \\ 8 \end{pmatrix} = M$$

$$\text{Cheie (matrice de criptare): } K = \begin{pmatrix} 2 & 1 & -1 \\ 0 & 1 & 2 \\ -1 & -2 & 0 \end{pmatrix}$$

$$\text{Criptarea: } KM = C$$

$$\begin{pmatrix} 2 & 1 & -1 \\ 0 & 1 & 2 \\ -1 & -2 & 0 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 9 \\ 14 \\ 8 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 24 \\ 30 \\ -37 \end{pmatrix} \text{ mod } 29 = \begin{pmatrix} 24 \\ 1 \\ 21 \end{pmatrix} \stackrel{Y}{B} \checkmark$$

$$-37 - 29 - 8 - 8$$

$$\begin{array}{ccccccccc} -1 & -2 & 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 1 \\ & & & & & & & & \\ -37 = -29 - 8 = -8 \end{array}$$

\rightarrow YBV (Hill)

Decriptarea $\det K = -2 - 1 + 8 = 5 \in U(\mathbb{Z}_{29})$

$$(\det K)^{-1} = 5^{-1} = 6.$$

$$K \rightarrow K^t = \begin{pmatrix} 2 & 0 & -1 \\ 1 & 1 & -2 \\ -1 & 2 & 0 \end{pmatrix} \rightarrow K^* = \begin{pmatrix} 4 & +2 & 3 \\ -2 & -1 & -4 \\ 1 & +3 & 2 \end{pmatrix}$$

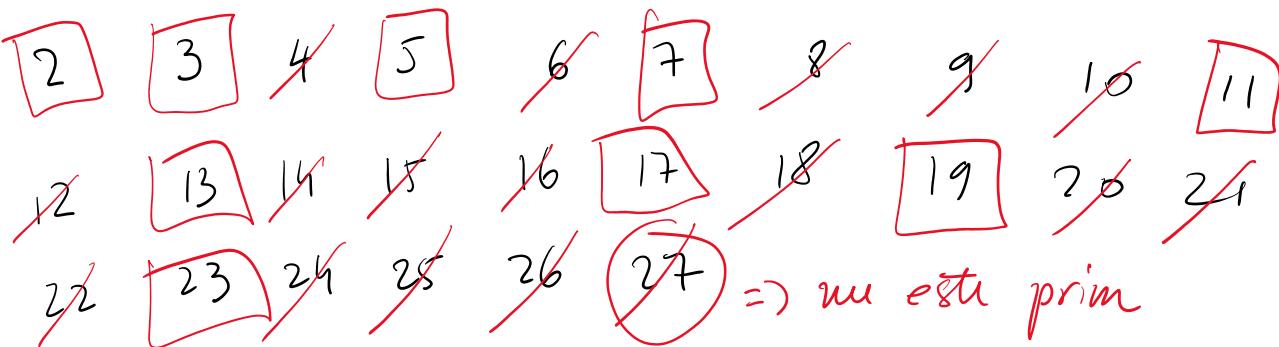
$$K^{-1} = (\det K)^{-1} \cdot K^* = 6 \cdot \begin{pmatrix} 4 & 2 & 3 \\ -2 & -1 & -4 \\ 1 & 3 & 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 24 & 12 & 18 \\ -12 & -6 & -24 \\ 6 & 18 & 12 \end{pmatrix}$$

Mesaj: $K^{-1} \cdot C = \begin{pmatrix} 24 & 12 & 18 \\ -12 & -6 & -24 \\ 6 & 18 & 12 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 24 \\ 1 \\ 21 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 9 \\ 14 \\ 8 \end{pmatrix}$

Teste de primalitate

1) Ciurul (săta) lui Eratostene (\sim Grecia antică)

$$n = 27$$

$$\Rightarrow \{2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23\} \text{ nr. prime } \leq 27$$

2) Testul Fermat (sec. XVII)

Teorema (Mica teorema Fermat)

Dacă p prim $\Rightarrow a^{p-1} \equiv 1 \pmod p$ și $a < p$.

\Leftarrow Dacă p prim $\Rightarrow a^{p-1} \equiv 1$ în \mathbb{Z}_p^* , $\forall a \in \mathbb{Z}_p^*$

Ex: $p = 9 \stackrel{?}{\Rightarrow} \nexists a \in \mathbb{Z}_9^* = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\},$
 $a^8 = 1 \text{ în } \mathbb{Z}_9^*?$

$$1^8 = 1 \text{ OK}$$

$$2^8 = 2^3 \cdot 2^3 \cdot 2^2 = (-1) \cdot (-1) \cdot 4 = 4 \neq 1 \Rightarrow 9 \text{ nu este prim}$$

2 s.n. martor (witness) — Contraexemplu al testului

Ex: $p = 11 \stackrel{?}{\Rightarrow} \nexists a \in \mathbb{Z}_{11}^* = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10\}$
 $a^{10} = 1 \text{ în } \mathbb{Z}_{11}^*?$

$$1^{10} = 1 \text{ OK}$$

$$2^{10} = (2^5)^2 = (32)^2 = (-1)^2 = 1 \text{ OK}$$

$$3^{10} = (3^2)^5 = (-2)^5 = -32 = 1 \text{ OK}$$

$$4^{10} = (2^{10})^2 = 1^2 = 1 \text{ OK}$$

$$5^{10} = (5^2)^5 = 3^5 = (3^2)^2 \cdot 3 = (-2)^2 \cdot 3 = 4 \cdot 3 = 12 = 1 \text{ OK}$$

$$6^{10} = 2^{10} \cdot 3^{10} = 1 \cdot 1 = 1 \text{ OK}$$

$$6^{10} = 2^{10} \cdot 3^{10} = 1 \cdot 1 = 1 \text{ OK}$$

$$7^{10} = (-4)^{10} = 4^{10} = 1 \text{ OK.}$$

$$8^{10} = 2^{10} \cdot 4^{10} = 1 \cdot 1 = 1 \text{ OK}$$

$$9^{10} = (3^{10})^2 = 1^2 = 1 \text{ OK}$$

$$10^{10} = 2^{10} \cdot 5^{10} = 1 \cdot 1 = 1 \text{ OK.}$$

$\Rightarrow 11$ nr. prim (cf. Fermat)

Varianta probabilistă

Tester doar t elemente din \mathbb{Z}_p^* și rezultatul va avea probabilitate de adverar $\frac{t}{p-1}$.

Obs: Dacă printre nr. alese găsește un marțor

\Rightarrow Sigur nr. nu este prim.

Ex: $n=23$ $t=3$, aleg $a \in \{5, 6, 15\}$

Tester $a^{n-1} = 1 \pmod{n}$ doar pt $a \in \{5, 6, 15\}$.

$$5^{22} = (5^2)^{11} = 25^{11} = (2^5)^2 \cdot 2 = 9^2 \cdot 2 = 3^4 \cdot 2$$

$$= 3^3 \cdot 3 \cdot 2 = 27 \cdot 3 \cdot 2 = 4 \cdot 3 \cdot 2 = 24 = 1. \text{ OK}$$

$$6^{22} = 2^{22} \cdot 3^{22} = \underbrace{(2^{11})^2}_{1} \cdot \left(3^3\right)^7 \cdot 3 = 4^2 \cdot 3 =$$

$$= 2^{14} \cdot 3 = 2^{11} \cdot 2^3 \cdot 3 = 8 \cdot 3 = 24 = 1. \text{ OK}$$

$$= 2^7 \cdot 3 = 2^{\frac{11}{1}} \cdot 2^3 \cdot 3 = 8 \cdot 3 = 24 > 1. \text{ OK}$$

$$15^{22} = 3^{22} \cdot 5^{22} = 1 \cdot 1 = 1 \text{ OK}$$

\mathbb{Z}_{23}^* = {1, 2, ..., 22} $\Rightarrow 23$ este probabil prim (Fermat)
cu prob = $\frac{3}{22}$.

Testul Solovay-Strassen

Simbolul Jacobi

Def b, n nr. naturale, n impar

$$\left(\frac{b}{n} \right) = \begin{cases} 0 & \text{dacă } n \mid b \\ 1 & \text{dacă } b \text{ este patrat în } \mathbb{Z}_n^* \\ -1 & \text{în rest.} \end{cases}$$

(Ex: $\exists \sqrt{b}$ în \mathbb{Z}_n^*)

Ex: $\left(\frac{3}{7} \right) = ?$ $\begin{array}{c|cccccc} x & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 \\ \hline x^2 & 1 & 4 & 2 & 2 & 4 & 1 \end{array}$ în \mathbb{Z}_7^*

$$\Rightarrow \left(\frac{3}{7} \right) = -1$$

$$\left(\frac{4}{19} \right) = 1 \text{ pt că } 4 = 2^2 \text{ în } \mathbb{Z}_{19}^*$$

$$\left(\frac{15}{5} \right) = 0 \text{ pt că } 5 \mid 15.$$

Testul Solovay - Strassen

Dacă p prim $\Rightarrow \forall a \in \mathbb{Z}_p^*, a^{\frac{p-1}{2}} = \left(\frac{a}{p}\right)$ în \mathbb{Z}_p^* .

Ex: $p=7 \Rightarrow \forall a \in \mathbb{Z}_7^*, a^3 = \left(\frac{a}{7}\right)$ în \mathbb{Z}_7^* . ?

$$a=1 \Rightarrow 1^3 = 1. \\ \left(\frac{1}{7}\right) = 1 \text{ pt că } 1 = 1^2 \quad \left\{ \text{OK} \right.$$

$$a=2 \Rightarrow 2^3 = 1; \left(\frac{2}{7}\right) = 1 \text{ pt că } 2 = 3^2 \text{ în } \mathbb{Z}_7 \quad \underline{\text{OK}}$$

$$a=3 \Rightarrow 3^3 = 27 = -1; \left(\frac{3}{7}\right) = -1 \quad \underline{\text{OK}}$$

$$a=4 \Rightarrow 4^3 = (2^2)^3 = (2^3)^2 = 1; \left(\frac{4}{7}\right) = 1 \text{ pt că } 4 = 2^2 \quad \underline{\text{OK}}$$

$$a=5 \Rightarrow 5^3 = (-2)^3 = -8 = -1; \left(\frac{5}{7}\right) = -1 \quad \underline{\text{OK}}$$

$$a=6 \Rightarrow 6^3 = 2^3 \cdot 3^3 = 1 \cdot (-1) = -1; \left(\frac{6}{7}\right) = -1 \quad \underline{\text{OK}}$$

$\Rightarrow p=7$ prim (testul Solovay - Strassen)

Ex: $p=15 \stackrel{?}{\Rightarrow} \forall a \in \mathbb{Z}_{15}^*, a^7 = \left(\frac{a}{15}\right)$ în \mathbb{Z}_{15}^*

$a=1$ OK.

$$a=2 \Rightarrow 2^7 = 2^4 \cdot 2^3 = 1 \cdot 2^3 = 8. \not| \left(\frac{2}{15}\right)$$

$\Rightarrow p=15$ compus ($a=2$ mărtor pt Solovay - Strassen)

$\Rightarrow p=15$ compus ($a=2$ martor pt Solovay-Strassen)

Obs: Testul Solovay-Strassen are și o variantă probabilistică.

Logaritmul discret

Def: $\log_a b = c \Leftrightarrow a^c = b$ (în \mathbb{R} , în $\underline{\mathbb{Z}_n}$)

Obs: Este posibil ca $\log_a b$ să nu existe în \mathbb{Z}_n , chiar dacă avem inelegeri C.E.

Ex: $\log_3 5$ în \mathbb{Z}_7 dacă există

$$\log_3 5 = x \Leftrightarrow 3^x = 5 \text{ în } \mathbb{Z}_7 \Rightarrow \log_3 5 = 5 \text{ în } \mathbb{Z}_7.$$

x	1	2	3	4	5	6
3^x	3	2	6	4	5	

$\log_2 7$ în \mathbb{Z}_{11} dacă există

$$\log_2 7 = x \Leftrightarrow 2^x = 7 \text{ în } \mathbb{Z}_{11} \Rightarrow \log_2 7 = 7 \text{ în } \mathbb{Z}_{11}$$

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2^x	2	4	8	5	10	9	7			

Obs: Putem lucra și invers: $2^x = 7$ în \mathbb{Z}_{11}

$$7 \text{ în } \mathbb{Z}_{11} = \{7, 18, 29, 40, 51, \dots\}$$

↑
termenul lui?

↑ ↑
Cant putere a lui 2

Obs: Este suficient în \mathbb{Z}_n să cointă cel mult pînă la puterea $n-1$.

(Dacă n este prim $\Rightarrow a^{n-1} = 1$ în \mathbb{Z}_n , din Fermat)

Ordinul unui element într-un grup (\mathbb{Z}_n^*)

Def: $\text{ord}(x) = t$ în \mathbb{Z}_n^* dacă $x^t = 1$ și t este cea mai mică putere cu această proprietate.

Dacă nu există ($x \neq 1, \forall t$), punem $\text{ord}(x) = \infty$.

Ex: \mathbb{Z}_{13} $\text{ord}(2) = ?$ $\text{ord}(7) = ?$ $\text{ord}(11) = ?$

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2^x	2	4	8	3	6	12	11	9	5	10	7	1

$\Rightarrow \text{ord } 2 = 12$ în \mathbb{Z}_{13}

\nearrow Fermat

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7^x	7	10	5	9	11	12	6	3	8	4	2	1

$\Rightarrow \text{ord } 7 = 12$ în \mathbb{Z}_{13} .

$$1 \wedge x = (-2)^x = 2^x \text{ dacă } x \text{ par}$$

$$11^x = (-2)^x = 2^x \text{ dacă } x \text{ par} \\ = -2^x \text{ dacă } x \text{ impar}$$

	x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
11^x		11	4	5	3	7	12	2	9	8	10	6	1

$$11^3 = (-2)^3 = -2^3 = -8 \equiv 5$$

$$11^5 = -2^5 = -6 \equiv 7$$

$$\Rightarrow \text{ord } 11 = 12 \text{ în } \mathbb{Z}_{13}.$$

Def: Dacă $\text{ord } x = n-1$ în \mathbb{Z}_n^* , x s.u. generator al \mathbb{Z}_n^* , care s.u. grup ciclic. Not. $\mathbb{Z}_n^* = \langle x \rangle$.

Ex: \mathbb{Z}_{13}^* ciclic, cu $\mathbb{Z}_{13}^* = \langle 2 \rangle = \langle 7 \rangle = \langle 11 \rangle$.

$$\text{ord } 4 \text{ în } \mathbb{Z}_8 \quad \begin{array}{c|ccccccc} x & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ \hline 4 & 4 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{array}$$

$$\Rightarrow \text{ord } 4 = \infty \text{ în } \mathbb{Z}_8.$$

Teorema (Lagrange) Not. $|\mathbb{Z}_n^*|$ nr. de elemente din \mathbb{Z}_n^* , care s.u. ordinul grupului \mathbb{Z}_n^* ($|\mathbb{Z}_n^*| = n-1$).

$\forall x \in \mathbb{Z}_n^*, \text{ord } x = \infty$ sau $\text{ord } x$ este divizor al lui $n-1$.

Indicatorul lui Euler (Euler's TOTIENT function)

Indicatortal lui Euler (Euler's TOTIENT function)

Def: $n \in \mathbb{N}$, $\varphi(n) = \#\{x \in \mathbb{N}^*, x \leq n, \text{cmmdc}(x, n) = 1\}$

Ex: $\varphi(10) = ?$

$$\text{cmmdc}(x, 10) = 1 \Rightarrow x \in \{1, 3, 7, 9\}$$

$$\Rightarrow \varphi(10) = 4.$$

Obs: $\varphi(n) = \#\mathcal{U}(\mathbb{Z}_n)$

Proprietăți: 1) Dacă p nr prim $\Rightarrow \varphi(p) = p - 1$.

2) $\forall x, y \mid \varphi(xy) = \varphi(x) \cdot \varphi(y)$.

In particular, dacă $x = p \cdot q$, p, q prime

$$\Rightarrow \varphi(x) = (p-1)(q-1).$$

3) $\varphi(n) = n \cdot \prod_{p|n} \left(1 - \frac{1}{p}\right)$, p nr prim.

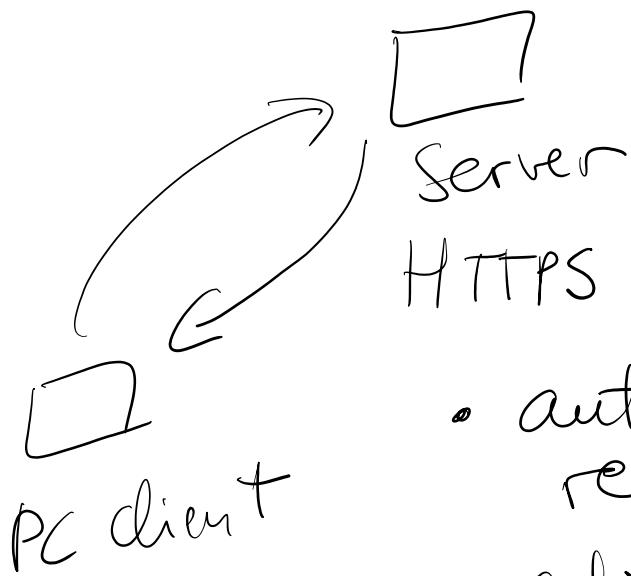
Ex: $n = 36$

$$\begin{aligned} \varphi(36) &= 36 \cdot \prod_{p|36} \left(1 - \frac{1}{p}\right) = 36 \cdot \left(1 - \frac{1}{2}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{3}\right) \\ &= 36 \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{2}{3} = \frac{36}{3} = 12. \end{aligned}$$

Diffie-Hellman

Diffie - Hellman

- bazat pe log discret (logab în \mathbb{Z}_n)
- folosit pt securizarea canalului de comunicație

- autentificare reciprocă
- schimb de chei de comunicare

↳ generația cheilor
se face cu Diffie - Hellman

Exemplu :

1) Alice alege o cheie privată
 $a = 8$

2) Bob alege o cheie privată

2) Dovale alegre ~~um~~

$$b = 3$$

3) p prim, $\alpha \in \mathbb{N}$ publice

$$p = 11 ; \alpha = 6$$

4) Alice calulează

$$A = \alpha^a \bmod p \quad (\alpha^a \in \mathbb{Z}_p^*)$$

$$\alpha = 6^8 \bmod 11$$

$$\begin{aligned} a &= \log_{\alpha} A \\ &\in \mathbb{Z}_p \end{aligned}$$
$$= 2^8 \cdot 3^8 = (2^3)^2 \cdot 2^2 \cdot (3^2)^4$$
$$= (-3)^2 \cdot 2^2 \cdot (-2)^4$$

$$= 3^2 \cdot 2^2 \cdot 2^4 = (-2) \cdot (2^3)^2$$

$$= (-2) \cdot (-3)^2 = (-2) \cdot 3^2 =$$

$$= (-2) \cdot (-2) = 4.$$

A = 4 cheia publică a lui Alice

5) Bob calculează

$$B = 2^b \bmod p$$

$$= 6^3 \bmod 11$$

$$= 2^3 \cdot 3^3 \bmod 11$$

$$= (-3) \cdot 5 = -15 = -4 = 7$$

B = 7 cheia publică a lui Bob

6) Cheia comună (shared key)

$$K = B^a \bmod p = A^b \bmod p$$

$$B^a \bmod p = 7^8 \bmod 11 = (-4)^8 \bmod 11$$

$$B^m \bmod p = 1 \bmod 11 = (-1)^{\frac{m}{2}} \cdot 1$$

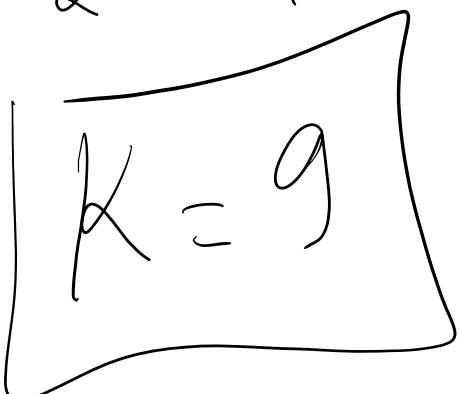
$$= 2^{16} = (2^3)^5 \cdot 2 = (-3)^5 \cdot 2$$

$$= (-3^2)^2 \cdot (-3) \cdot 2 = 4 \cdot (-3) \cdot 2$$

$$= -24 = -2 = 9. \quad \checkmark$$

$$A^b \bmod p = 4^3 \bmod 11$$

$$= 2^6 = 64 = 55 + 9 = 9 \quad \checkmark$$

El Gamal

✓ bazat pe generatori & grupuri ciclice

✓ Generarea cheii de criptare

1 Generarea cu un element

Aleg grup ciclic $G = \mathbb{Z}_7^*$, cu generator $g = 2$.

Verificare:

x	1	2	3	4	5	6
$2x$	2	4	1			N

$$\Rightarrow \text{ord } 2 = 3 \neq 6$$

Scriu $g = 3$ (\mathbb{Z}_7^*)

x	1	2	3	4	5	6
$3x$	3	2	6	4	5	1

$$G = \mathbb{Z}_7^*, g = 3, q - 1 = 6 \Rightarrow q = 7$$

$$e = 1$$

$$\dots 1 \ 1 \ 2 \ 1 \ 1 \ 1 \ 1$$

Aleg $x \in \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$

$$X = 4$$

$$h = g^x \bmod q = 3^4 \bmod 7 = 4$$

Cheia publică: $(G, q, g, h) =$

$$= (2^*, 7, 3, 4)$$

Cheia privată: $X = 4$

II Criptografia:

$$\text{Aleg: } M = 23 \xrightarrow{f} m \in \mathbb{Z}_7^*$$

Ex: $f = \text{mod} \Rightarrow m = 23 \bmod 7 = 2$

$$\rightarrow *$$

$$\underline{m=2} \in \mathbb{Z}_7^*$$

Aleg $y \in \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$

$$y = 5$$

Calculator $s = h^y \bmod q$

$$= 4^5 \bmod 7$$

$$= (4^2)^2 \cdot 4 = 2^2 \cdot 4$$

$$= \underbrace{2 \cdot 4 \cdot 2}_{1} = 2$$

$s=2$ public

$$c_1 = g^y \bmod q = 3^5 \bmod 7 = 5$$

$$c_2 = m \cdot s = 2 \cdot 2 = 4$$

Cifru (codul) public

$$(c_1, c_2) = (5, 4).$$

Criptarea: $M = 23 \mapsto (5, 4)$

III Decriptare:

$$S = c_1^x \bmod q = h^y \bmod q$$

$$c_1^x = 5^4 \bmod 7 = (-2)^4 = 2^4 = 16 \equiv 2$$

$$h^y = 4^5 \bmod 7 = (4^2)^2 \cdot 4 = 2^2 \cdot 4 = 2$$

$$S^{-1} \text{ in } \mathbb{Z}_7^* = 2^{-1} \tilde{\in} \mathbb{Z}_7^* = 4$$

$$M = c_2 \cdot S^{-1} = 4 \cdot 4 \bmod 7 = 2$$

OBS: M nu se poate recupera astăzi,

OBS: Nu nu se poate rezolva un sistem de ecuatii cu operatia mod nu este inversabilă.

RSA

Se bazeaza pe nr cu doar 2 factori primi ($n = p \cdot q$, p, q prime)

→ În 2024, p, q au aprox 6-700 cifre
 $p, q \sim 10^{600}$.

I Generarea cheilor

Aleg p, q prime

$$p = 5, q = 11$$

Modulul de criptare $n = p \cdot q = 55$

Maximum $\varphi(n) = 0$

$$\varphi(n) = \varphi(5 \cdot 11) = 4 \cdot 10 = 40$$

Exponent de cryptare

$e \in \{3, 5, \dots, 39\}$ ast.

$$\text{cum} \text{dc}(e, \varphi(n)) = 1$$

Aleg $e = 7$

Exponent de decriptare

$$d \cdot e \equiv 1 \pmod{\varphi(n)} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow d = e^{-1} \in \mathbb{Z}_{\varphi(n)}$$

$$d = 7^{-1} \in \mathbb{Z}_{40}$$

41, 81, 121, (161)

$$\begin{array}{c} 161 \\ 23 \end{array} \left| \begin{array}{c} f \\ 161 = f - 23 \end{array} \right. \Rightarrow f^{-1} = 23 \text{ in } \mathbb{Z}_{40}^*$$

d>23

Cheria publican $(e_1, n) = (7, 55)$

Chenia minuta d = 23.

II Criptaria

$$m \in \{0, 1, \dots, 5^4\} \quad \text{mesaj}$$

Aley m = 10

Calculus $c = m \bmod n$

(a) mit t = -

$$= 10^7 \bmod 55$$

$$= 2^7 \cdot 5^7 = 2^6 \cdot 2 \cdot (5^3)^2 \cdot 5$$

$$= 64 \cdot 2 \cdot 125^2 \cdot 5$$

$$= \overline{9 \cdot 2 \cdot 5} \cdot 15^2$$

$$= (-10) \cdot 2 \cdot 225 = 45 \cdot 2 \cdot 5$$

$$= 35 \cdot 5 = (-20) \cdot 5 = -100 =$$

$$= -110 + 10 = 10.$$

c = 10 cifrl

III Decifra?

$$m' = c^d \bmod n = m$$

$$c^d \bmod n = 10^{23} \bmod 55$$

2 ~

$$\begin{aligned}
 & C^a \bmod n = 10 \bmod 55 \\
 & = 2^{23} \cdot 5^{23} = (2^6)^3 \cdot 2^5 \cdot (5^3)^7 \cdot 5^2 \\
 & = 64^3 \cdot 125^7 \cdot 2^5 \cdot 5^2 \\
 & = 9^3 \cdot 15^7 \cdot 160 \cdot 5 \\
 & = 9^2 \cdot 9 \cdot 3^7 \cdot 5^7 \cdot (-5) \cdot 5 \\
 & = 26 \cdot 3^9 \cdot 5^8 \cdot (-5) \\
 & = 26 \cdot (3^4)^2 \cdot 3 \cdot (5^3)^2 \cdot 5^2 \cdot (-5) \\
 & = 26 \cdot 26^2 \cdot 3 \cdot 15^2 \cdot 5^2 \cdot (-5) \\
 & = 2 \cdot 13 \cdot 2^2 \cdot 13^2 \cdot 3 \cdot 225 \cdot \underbrace{25 \cdot (-5)}_{-225}
 \end{aligned}$$

$$13^2 = 169 = 4$$

$$225 = 5 \quad \underline{60 = 5}$$

$$\begin{aligned} & \text{LHS} = \overbrace{26 \cdot 4 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 5}^{60 \rightarrow 5} \cdot (-5) \\ &= 26 \cdot (-100) = 26 \cdot (-45) = 26 \cdot 10 \\ &= 2^2 \cdot 5 \cdot 13 \underbrace{\cdot}_{65} = 2^2 \cdot 10 = 40. \quad \text{Red circle around } 40 \text{ and } \neq 10 \end{aligned}$$